

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/36/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117216544
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 07. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8117216544.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Diany Vlčkovej v právnej veci žalobcu: Q. S., nar. X.XX.XXXX, bytom J. XX, XXX XX J., zastúpený JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom vo Svidníku, ul. Sovietskych hrdinov 163/66, p r o t i žalovanej: Home Credit Slovakia, a. s., so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 36 234 176, o vydanie bezdôvodného obohatenia 166,06 eur a určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 16Csp/153/2017-35 zo dňa 9.1.2018 jednohlasne takto

r o z h o d o l :

Potvrďuje rozsudok.

Žiadnej zo strán nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol tak, že:

I. Žalovaný je povinný vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 166,06 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne z tejto sumy od 20.7.2017 do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Súd určuje, že zmluvná podmienka uvedená v Úverovej zmluve, č. XXXXXXXXXXX, z 21.4.2010, v znení: „Spoločnosť a klient podpísi na tejto zmluve zároveň uzatvárajú a) zmluvu o poskytnutí revolvingového úveru I., b) zmluvu o poskytnutí revolvingového úveru II., na základe ktorých je klient oprávnený čerpať úver prostredníctvom platobnej karty, c) záväzkový vzťah z právneho dôvodu VIČ podľa Hlavy 14 ÚP., d) dohodu o zrážkach zo mzdy, to všetko v rozsahu uvedenom na rube tejto listiny a v ÚP.“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

III. Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v predmetnej veci išlo o spotrebiteľský nárok, okrem adresy predávajúceho, kde si je možné uplatniť reklamáciu, chýbal aj údaj o termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, teda poskytnutý úver je potrebné kvôli vyššie citovaným právnym ustanoveniam zákona o spotrebiteľských úveroch považovať za bezúročný a bez poplatkov (§ 4 ods. 2 písm. a/, b/, d/, j/, k/, l/, § 4 ods. 3 zák. č. 258/2011 Z.z.). Bola uvedená len výška splátky v jednej sume bez toho, aby bolo zrejmé, čo v tejto splátke je zahrnuté. Spotrebiteľ má právo na to vedieť v akej výške platí úrok, prípadne iné poplatky. K tomuto citoval uznesenie Najvyššieho súdu SR 2Cdo/245/2010. Poukázal na celý rad rozhodnutí Krajského súdu v Trenčíne, Krajského súdu v Žiline, Krajského súdu v Prešove. Zároveň tiež poukázal na to, že síce je prijatý názor v rozhodnutí Súdneho dvora EÚ C-42/2015 z 9.11.2016,

no považoval to tak, že Súdny dvor riešil ako prvú otázku, že čl.10 ods. 2 písm. h/ a i/ Smernice sa má vykladať v tom zmysle, že zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie tejto istiny. Tieto ustanovenia v spojení s čl. 22 ods. 1 tejto Smernice, bránia tomu, aby členský štát stanovil takúto povinnosť vo svojej vnútroštátnej právnej úprave. Súdny dvor EÚ vo svojom rozhodnutí vyslovil, že Smernica sa má vykladať tak, že členské štáty nesmú zachovať ani zaviesť vo svojom vnútroštátnom práve ustanovenia, ktoré sa odchyľujú od ustanovení tejto Smernice. Tento záver je však neaplikovateľný na ustanovenia Zákona o spotrebiteľských úveroch, nakoľko v tomto konkrétnom prípade ide o vnútroštátne právo - Zákon, ktorý nad rámec smernice zakotvil ešte prísnejšie podmienky vo vzťahu k povinným náležitostiam spotrebiteľskej zmluvy. Zároveň zdôraznil, že Súdny dvor EÚ vykladá jedine a výlučne právo Európskej únie a ako taký nikdy nie je oprávnený poskytovať výklad práva vnútroštátneho. V danom prípade Súdny dvor EÚ poskytol výlučne výklad Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES č. 2008/48 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere, a nevyjadroval sa k výkladu zákona o úveroch. Keďže ide o spor medzi veriteľom a spotrebiteľom, priamy, či nepriamy účinok Smernice je v danom prípade vylúčený, a preto je potrebné vychádzať priamo z ustanovení zákona č. 129/2010 Z.z. To znamená, že podľa uvedeného zákona musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Z tohto dôvodu považoval úver za bezúročný a bez poplatkov a nastali podmienky pre vydanie bezdôvodného obohatenia zo strany dodávateľa služby, keďže z uvedeného vyplynulo, že žalovaný, ktorý mal vrátiť 696,74 eur ako poskytnutý úver, vrátil o 166,06 eur viac bez právneho dôvodu. Ďalej sa súd prvej inštancie zaoberal aj námietkou premlčania zo strany žalovaného, vychádzal zo začiatku behu subjektívnej premlčacej lehoty, kde sa vyžaduje skutočná vedomosť, nielen predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, kto a v akej sume sa na jeho úkor majetkovo obohatil. O tomto sa dozvedel žalobca 16.1.2017, čo vyplýva z prehlásenia Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS z 9.5.2017. V danom prípade ale vychádzal aj z desaťročnej objektívnej lehoty z toho dôvodu, že žalovaný má v predmete činnosti poskytnutie úverov a vyžaduje sa, aby príslušné normy vzťahujúce sa na jej poskytovanie dodržiaval priamo z predmetu svojej činnosti. Preto si musel byť vedomý, že obligatórne náležitosti zmluvy musia byť v súlade so zákonom uvedeným, dodržiavané a z tohto dôvodu pri absencii týchto predpokladov považoval konanie žalovaného minimálne za nepriamy úmysel získať majetkový prospech. Z týchto dôvodov dospel k záveru, že splnil lehotu na podanie tejto žaloby v rámci desaťročnej objektívnej premlčacej lehoty. Ďalej tiež poukázal na to, že nekalosť správania sa žalovaného je potvrdená tým, že uzavretie revolvingového úveru v úverovej zmluve je vypísaná drobným nenápadným písmom a odlišuje sa od textu výrazne označeného, čo aj v ukážke tohto písma citoval súd prvej inštancie v bode 63 rozsudku. Nemohla a nemala možnosť odmietnuť zmluvu o revolvingovom úvere a takýto postup žalovaného jednoznačne považoval za nekalú obchodnú prax. Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Citoval rad rozhodnutí Súdneho dvora EÚ vo vzťahu k interpretácii smerníc a vnútroštátneho práva, to znamená C-106/77, C-14/83, C-106/89, C-397/01. Zároveň rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici 43Co/24/2017 a rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota 10Csp/90/2017. Poukázal na to, že špecifikácia splátky na splátku istiny úrokov a iných poplatkov nie je dôvodom pre posúdenie nároku za bezúročný a bez poplatkov, pretože je potrebné sa oboznámiť s týmto rozhodnutím Súdneho dvora a na základe princípu právnej istoty rozhodnúť vo veci v súlade s týmto stanoviskom. Okrem toho namietal aj otázku týkajúcu sa premlčacej doby, lehoty desaťročnej, ktorú aplikoval v danom prípade súd prvej inštancie, ktorá nie je správna, platí tu trojročná premlčacia lehota a v zmysle tejto nárok žalobkyne bol už premlčaný. Preto navrhoval zrušiť rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec vrátiť na ďalšie konanie, resp. zmeniť a vyhovieť žalobe.

4. Žalobkyňa sa k vyjadreniu žalovaného nevyjadřila.

5. Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 379, § 380 a § 381 CSP preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené.

6. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

7. V danom prípade, ako to vyplýva z obsahu spisu, medzi stranami sporu bola dňa 21.4.2010 uzatvorená štandardná formulárová zmluva o spotrebiteľskom úvere v súlade s ustanoveniami v tom čase účinného zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. V zmluve úrok a poplatky uvedené nie sú. Absencia týchto náležitostí má pritom významné právne dôsledky vyplývajúce z ust. § 4 ods. 5 zákona č. 258/2001

Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, podľa ktorého od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere. Úverová zmluva, na základe ktorej sa žalovaný ako veriteľ zaviazal poskytnúť žalobcovi úver vo výške 496,74 eur, mala číslo 4004063429. Dlžník mal úver zaplatiť v 12 splátkach po 71,90 eur, spolu 862,80 eur. Ročná úroková sadzba bola 41,88 eur.

8. Podľa § 53 ods. 1 OZ spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

9. Podľa § 53 ods. 2 OZ za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

10. Podľa § 53 ods. 3 OZ ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

11. Podľa § 53 ods. 5 OZ neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

12. Podľa § 2 ods. 1 uvedeného zákona spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo v inej právnej forme.

13. Podľa § 2 písm. b) uvedeného zákona zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

14. Podľa § 4 ods. 1 citovaného zákona zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu, inak je neplatná, pričom spotrebiteľ dostane jedno vyhotovenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

15. Obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere sú vymenované v § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z., pričom medzi nimi pod písm. d/ adresa predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť. Ďalej pod písm. i/ výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov.

16. Podľa § 4 ods. 3 posledná veta citovaného zákona ak však zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa odseku 2 písm. a), b), d) až j), k) a l), poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

17. Žalovaný ako nebankový subjekt má dlhodobo v predmete svojej činnosti aj poskytovanie úverov, a teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. V čase uzatvorenia zmluvy platila pri spotrebiteľských úveroch úprava zakazujúca veriteľovi od spotrebiteľa požadovať úrok alebo poplatky v zmluve o spotrebiteľskom úvere neuvedené. Tento zákonný zákaz zo strany žalovaného dodržaný nebol. Žalovaný sa svojej zodpovednosti za inkasovanie úrokov a poplatkov, na ktoré mu zákonný nárok nevznikol, nemôže zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalobkyne. Rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere. Ak žalovaný ako subjekt dlhodobo pôsobiaci na finančnom trhu, ktorého predmetom činnosti je poskytovanie úverov, v rozpore so zákonom inkasuje úrok a poplatky, ktoré v súlade s v tom čase účinnou právnou úpravou požadovať nemohol, jeho konanie nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia plnením bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. Je skutočne veľmi ťažko uveriť, aby žalovaný nemal vedomosť o tom, čo môže spôsobiť preberaním úroku a poplatkov neuvedených v zmluve o spotrebiteľskom úvere a pre prípad, že sa tak stane, že s tým nebol uzrozumený. Pri posudzovaní uplatneného nároku sa tak správne vychádzalo z 10 ročnej objektívnej premlčacej doby upravenej v ust. § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

18. V prejednávanej veci dochádzalo k bezdôvodnému obohacovaniu žalovaného každou sumou zaplatenou nad výšku poskytnutej istiny. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vydaného vo veci 1Cdo/67/2011 oprávnený sa dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia, a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, keď skutočne (preukázateľne) zistí skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t.j. keď nadobudne vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného, a to bez ohľadu na to, že sa o týchto skutočnostiach mohol dozvedieť aj skôr.

19. V súvislosti s posudzovaním behu 2 ročnej subjektívnej premlčacej doby upravenej v ust. § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka je potrebné zdôrazniť, že žalobkyňa vstupovala do zmluvného vzťahu so žalovaným ako so subjektom podnikajúcim v oblasti poskytovania spotrebiteľských úverov v dobrej viere, že žalovaným predložená a vopred pripravená zmluva bude obsahovať všetky náležitosti vyžadované

v tom čase účinným zákonom č. 258/2001 Z.z., a že žalovaný od nej nebude požadovať plnenia, na ktoré mu zákonný nárok nevznikol. V čase úhrady poslednej splátky žalobkyňa ako priemerný spotrebiteľ nemohla ani len predpokladať, že žalovanému uhradza aj peňažné plnenia, na ktoré mu zákonný nárok nevznikol.

20. O vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného sa žalobkyňa dozvedela až v prehlásení z Občianskeho združenia HOOS Prešov, z ktorého vyplýva, že v zmluve absentujú náležitosti v súlade so zákonom. Ide o prehlásenia z 9.5.2017. Žaloba tak bola podaná v dvojročnej subjektívnej lehote.

21. V prípade neuvedenia úroku a poplatkov v zmluve o spotrebiteľskom úvere povinnosťou žalobkyne bolo vrátiť žalovanému len ním reálne poskytnutú čiastku, ktorá predstavuje sumu 696,74 eur. Žalobkyňa uhradila žalovanému sumu 862,80 eur a suma 160,01 eur je rozdielom medzi poskytnutou sumou a skutočne vrátenou sumou.

22. Aj vo vzťahu k požiadavke o vyslovení neprijateľnej zmluvnej podmienky týkajúcej sa poskytnutia revolvingového úveru 1 a 2 je daná legitímácia žalobkyne ako spotrebiteľa vyslovení neprijateľnej podmienky podľa § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka. Táto podmienka poskytnutia revolvingového úveru 1 a 2 bola zakomponovaná vo formulárovej úverovej zmluve, navyiac s podstatne rozdielnym písmom v časti týkajúcej sa úveru v bodoch označených ako klient, zamestnávateľ, úver, ako aj poistenie a ostatnou časťou tejto zmluvy. Z týchto dôvodov aj argument súdu prvej inštancie týkajúci sa práve rozdielnosti tohto textu a vo vzťahu k tomu potom aj uzavretia úverovej zmluvy ako revolving 1 a 2 je vecne správne.

23. S prihliadnutím na uvedené, odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 CSP rozsudok ako vecne správny potvrdil.

24. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Vzhľadom k tomu, že žalovaný úspech v odvolacom konaní nemal a žalobkyňa trovy odvolacieho konania nevznikli, nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania žiadnej zo strán.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).